

بسمه تعالی

تعداد صفحات: ۴	رشته: همه رشته‌ها (پایه دهم)	سوالات درس فارسی ۱	
مدت امتحان: ۸۰ دقیقه	تاریخ امتحان: ۱۴۰۳/۱۰/۰۳	ساعت شروع: ۸ صبح	نام و نام خانوادگی:
اداره آموزش و پرورش منطقه ۵		دوره دوم متوسطه دی ماه ۱۴۰۳ (سوالات پاسخ‌نامه دارد)	

قلمرو زبانی ۷ نمره

(۰/۵)	معنی واژه‌های مشخص شده را بنویسید. الف. بارها دست‌برد زمانه جافی را دیده بود. ب. سودای آتش بگرفت که در این حقه چه سر است.	۱
(۰/۲۵)	معنی کلمه « فضل » در مصراع « الهی فضل خود را یار ما کن » با کدام کاربرد معنایی در جملات زیر یکسان است؟ الف. همانا او را تصوّر شود که مرا در فضل مرتبه‌ای است زیادت. ب. به شدتی که از روزگار پیش آید نباید نالید و از رحمت و فضل کردگار نا امید نباید شد.	۲
(۰/۲۵)	در ابیات زیر کدام واژه در معنای « شکستن » به کار رفته است؟ الف. بر در بخت بد فرود آید / هر که گیرد عنان مرکبش آز ب. تا عهد تو درستم عهد همه بشکستم / بعد از تو روا باشد نقض همه پیمان‌ها	۳
(۰/۲۵)	کدام واژه اهمیت املائی ندارد؟ الف. حزم ب. روز ج. دینار د. یوسف	۴
(۰/۲۵)	در کدام عبارت نادرستی املائی کمتری وجود دارد؟ الف. بلبلان را دیدم که به نالش درآمده بودند از درخت و کبکان از کوه و قوکان در آب و بهایم از بیشه. ب. دیگری هم که از پیرایه خرد و زخیرت تجربت بی بهره نبود، با خود گفت: قفلت کردم.	۵
(۰/۷۵)	در متن زیر نادرستی‌های املائی را پیدا کنید و صورت درست آن‌ها را بنویسید. خونت با خون بهایت حقیقت در یک طراز ایستاد و عظمت ظامن دوام جهان شد.	۶
(۰/۵)	با حروف پیشنهادی داخل کمانک شکل صحیح کلمه را بنویسید. هم فر...ت (غ / ق) بود هم وصلت، هم م...نت (ح / ه) بود هم شادی.	۷
(۰/۲۵)	در کدام گروه، املائی همه واژه‌ها به درستی آمده است؟ الف. رزّاق، غلغله، جرعت، غریبه ب. حزیض، لثیمی، رقععه، قیم	۸
(۰/۲۵)	در کدام گزینه « ک » جزء کلمه است و پسوند نیست؟ الف. دمک ب. کمک ج. درمک د. خورچینک	۹
(۰/۵)	در گزینه‌های زیر نوع حذف فعل را مشخص کنید. الف. نومیدی را در امید بسته دان و امید را در نومیدی. ب. به نام کردگار هفت افلاک / که پیدا کرد آدم از کفی خاک	۱۰

تعداد صفحات: ۴	رشته: همه رشته‌ها (پایه دهم)	سوالات درس فارسی ۱	
مدت امتحان: ۸۰ دقیقه	تاریخ امتحان: ۱۴۰۳/۱۰/۰۳	ساعت شروع: ۸ صبح	نام و نام خانوادگی:
اداره آموزش و پرورش منطقه ۵		دوره دوم متوسطه دی ماه ۱۴۰۳ (سوالات پاسخ‌نامه دارد)	

(۰/۵)	۱۱	نقش دستوری ضمیر پیوسته (متصل) را در نمونه‌های زیر مشخص کنید و بنویسید. الف. دلا معاش چنان کن که گر بلغزد پای / فرشته‌ات به دو دست دعا نگه دارد ب. چو گفتمش که دلم را نگاه دار چه گفت؟ / زدست بنده چه خیزد خدا نگه دارد
(۰/۵)	۱۲	بیت زیر را بخوانید و به سوالات پاسخ دهید. چشمه کوچک چو به آنجا رسید / وان همه هنگامه دریا بدید الف. برای گروه اسمی « صفت + صفت + اسم + مضاف الیه » یک معادل بنویسید. ب. زمان فعل مصراع دوم را مشخص کنید.
(۰/۲۵)	۱۳	در کدام گزینه « شد » در معنای فعل اسنادی به کار نرفته است. الف. دو دست جامه نیکو ساختیم و به مجلس وزیر شدیم. ب. آن مرد خجل شد و عذرها خواست.
(۰/۷۵)	۱۴	با توجه به بیت زیر، نقش دستوری واژه‌های مشخص شده را به ترتیب بنویسید. در بر من ره چو به پایان برد / از خجلی سر به گریبان برد
(۰/۵)	۱۵	نوع فعل‌های ماضی مشخص شده در متن زیر را بنویسید. کودکان بر در گرمابه، بازی می‌کردند؛ پنداشتند که ما دیوانگانیم. در پی ما افتادند و سنگ می‌انداختند و بانگ می‌کردند.
(۰/۲۵)	۱۶	کدام واژه دو تلفظی نیست؟ الف. روزگار ب. مهربان ج. کایدان د. جاودان
(۰/۲۵)	۱۷	مصراع اول بیت زیر را بر اساس ترتیب اجزای جمله در زبان فارسی مرتب کنید. زین کاروانسرای بسی کاروان گذشت / ناچار کاروان شما نیز بگذرد
(۰/۲۵)	۱۸	« مرگ » در مصراع « هم مرگ بر جهان شما نیز بگذرد » با « کشت » در کدام بیت تناسب معنایی دارد؟ الف. گفتم که نوش لعلت ما را به آرزو کشت / گفتا تو بندگی کن کاو بنده‌پرور آید ب. بادی که در زمانه بسی شمع‌ها بکشت / هم بر چراغدان شما نیز بگذرد

قلمرو ادبی ۵نمره

(۱)	۱۹	الف. مصراع زیر را کامل کنید. / کوته‌نظری باشد رفتن به گلستان‌ها ب. مصراعی از شعر « همای رحمت » را بنویسید که در آن تخلص شاعر به کار رفته است.
-----	----	---

بسمه تعالی

تعداد صفحات: ۴	رشته: همه رشته‌ها (پایه دهم)	سوالات درس فارسی ۱	
مدت امتحان: ۸۰ دقیقه	تاریخ امتحان: ۱۴۰۳/۱۰/۰۳	ساعت شروع: ۸ صبح	نام و نام خانوادگی:
اداره آموزش و پرورش منطقه ۵		دوره دوم متوسطه دی ماه ۱۴۰۳ (سوالات پاسخ‌نامه دارد)	

(۰/۵)	گزینه‌های زیر را از نظر صحیح و غلط بودن مشخص کنید. الف. تفسیر سوره یوسف اثر نظام الملک طوسی است. ب. الهی‌نامه اثر عطار نیشابوری است.	۲۰
(۰/۵)	از داخل کمانک گزینه مناسب را انتخاب کنید و بنویسید. کلیله و دمنه در حوزه ادبیات (غنایی / تعلیمی) و ترجمه (نصر... منشی / عنصرالمعالی) است.	۲۱
(۰/۵)	آرایه حس آمیزی را در بیت زیر مشخص کنید و دلیل آن را بنویسید. لیک چنان خیره و خاموش ماند / کز همه شیرین سخنی گوش ماند	۲۲
(۱)	آرایه مناسب را برای هر گزینه از داخل کمانک انتخاب کنید و بنویسید. الف. در مملکت چو غرش شیران گذشت و رفت / این عوعو سگان شما نیز بگذرد (استعاره / جناس / ایهام) ب. گندم نمای جو فروش مباش. (تشبیه / کنایه / سجع) ج. درختان را دوست می‌دارم / که به احترام تو قیام کرده‌اند (تلمیح / حسن تعلیل / حس آمیزی) د. چو گفتمش که دلم را نگاه دار چه گفت؟ / از دست بنده چه خیزد خدا نگه دارد (حسن تعلیل / سجع / ایهام)	۲۳
(۰/۵)	در متن زیر چه آرایه‌ای باعث زیبایی کلام شده است؟ به طور دقیق آن را مشخص کنید. قصه حال یوسف را نیکو نه از حسن صورت او گفت، بلکه از حسن سیرت او گفت.	۲۴
(۰/۵)	در کدام بیت نماد به عنوان « مشبه به » به کار رفته است؟ آن را مشخص کنید و بنویسید نماد از چیست. الف. صبا بر آن سر زلف ار دل مرا بینی / ز روی لطف بگوش که جا نگه دارد ب. وین بوم محنت از پی آن تا کند خراب / بر دولت آشیان شما نیز بگذرد	۲۵
(۰/۵)	کاربرد مجاز را در بیت زیر مشخص کنید و مفهوم آن را بنویسید. سر و زر و دل و جانم فدای آن یاری / که حق صحبت مهر و وفا نگه دارد	۲۶
قلمرو فکری ۸ نمره		
(۰/۵)	متن زیر بر دو مفهوم اصلی تاکید دارد. آن دو را بنویسید. با این همه عاقل از منافع دانش هرگز نومید نگردد و در دفع مکاید دشمن تأخیر صواب نبیند.	۲۷
(۰/۵)	مفهوم جمله « از آموختن ننگ مدار تا از ننگ رسته باشی » چیست؟	۲۸
(۰/۲۵)	با توجه به شعر پاسداری از حقیقت درباره امام حسین (ع)، شاعر چه نوع مرگی را غبطه بزرگ زندگانی می‌داند؟	۲۹
(۰/۵)	مفهوم مناسب را برای گزینه‌های زیر، از داخل کمانک انتخاب کنید. الف. دوران روزگار به ما بگذرد بسی / گاهی شود بهار دگرگه خزان شود (سختی ایام / متغیر بودن ایام) ب. اگر غم و شادیت بود به آن کس گوی که تیمار غم و شادی تو دارد. (دلسوز بودن دوست / شاد بودن)	۳۰

تعداد صفحات: ۴	رشته: همه رشته‌ها (پایه دهم)	سوالات درس فارسی ۱	
مدت امتحان: ۸۰ دقیقه	تاریخ امتحان: ۱۴۰۳/۱۰/۰۳	ساعت شروع: ۸ صبح	نام و نام خانوادگی:
اداره آموزش و پرورش منطقه ۵		دوره دوم متوسطه دی ماه ۱۴۰۳ (سوالات پاسخ‌نامه دارد)	

(۰/۵)	دربارۀ ارتباط مفهومی دو عبارت زیر توضیح دهید. الصبر مفتاح الفرج. يعقوب خود او را به صبر آموزگار بود.	۳۱
(۱)	برای هریک از بیت‌ها و جملات زیر، عدد آیه و حدیث مربوط را بنویسید. الف. هیچ گودالی چنین رفیع ندیده بودم ب. هر که داد از خویشتن بدهد از داور مستغنی باشد. ج. هم مرگ بر جهان شما نیز بگذرد / هم رونق زمان شما نیز بگذرد د. ای مفتخر به طالع مسعود خویشتن / تاثیر اختران شما نیز بگذرد ۱. حاسبوا قبل ان تحاسبوا ۲. شرف المكان بالمکین ۳. الدهر یومان یوم لک و یوم علیک ۴. کل نفس ذائقة الموت	۳۲
(۰/۲۵)	رابطۀ دو بیت زیر، قرابت معنایی است یا تضاد معنایی؟ الف. ما بارگه دادیم این رفت ستم بر ما / بر قصر ستمکاران تا خود چه رسد خذلان ب. چون داد عادلان به جهان در بقا نکرد / بیداد ظالمان شما نیز بگذرد	۳۳
(۰/۵)	در بیت زیر، سعدی چه عاملی را سبب ارزشمندی قطره دانسته است؟ چو خود را به چشم حقارت بدید / صدف در کنارش به جان پرورید	۳۴
(۰/۲۵)	معنی عبارات و ابیات زیر را به نثر روان برگردانید. الف. زهی گویا ز تو کام و زبانم ب. وسعتی نداشت تا حال مرا مرمتی کند. ج. در بن این پرده نیلوفری / کیست کند با چو منی همسری د. آهنگ کید و مکر و عداوت کردند تا مگر او را هلاک کنند. ه. آب اجل که هست گلوگیر خاص و عام / بر حلق و بر دهان شما نیز بگذرد و. گرت هواست که معشوق نگسلد پیمان / نگاه دار سر رشته تا نگه دارد ز. چندان تناوری و بلند که به هنگام تماشا کلاه از سر کودک عقل می‌افتد. ح. بدان کوش که به هر محالی از حال و نهاد خویش بنگردی.	۳۵
۲۰	موفق باشید	